

RAAP-NOTITIE 1521

Plangebied Tsjerkestrjitte 2 te Jannum

Gemeente Ferwerderadiel

**Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: Dhr. M. Kooistra

Titel: Plangebied Tsjerkestrjitte 2 te Jannum, gemeente Ferwerderadiel; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: februari 2006

Auteur: *drs. J.E.A. Jans & drs. A.M. Bakker*

Projectcode: FEJA

Bestandsnaam: N01521-FEJA.doc

Projectleider: drs. J.E.A. Jans

Projectmedewerker: dr. G. Aalbersberg

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 15869

Autorisatie: drs. T. J. ten Anscher

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2006

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Inleiding

Algemeen

- *opdrachtgever*: Dhr. M. Kooistra
- *aanleiding onderzoek*: plantontwikkeling t.b.v. nieuwbouw
- *datum uitvoering veldwerk*: 7 februari 2006
- *lokale omstandigheden die van invloed zijn geweest op het onderzoek*: in het plangebied is de locatie van de boringen mede bepaald door de aanwezigheid van de bestaande woning en de bijbehorende bestrating.

Locatiegegevens

- *plangebied*: op de hoek van de Jannumerwei en de Tsjerkestrjitte in Jannum.
- *kadastrale gegevens*: kadastrale gemeente Blija, sectie M, nr. 135
- *plaats*: Jannum
- *gemeente*: gemeente Ferwerderadiel
- *provincie*: Fryslân
- *kaartblad topografische kaart Nederland 1:25.000*: 6A
- *plangebied in gebruik als*: tuin
- *oppervlakte plan-/onderzoeksgebied*: ca. 57 m²
- *centrumcoördinaten (X/Y)*: 189.500/591.937

Onderzoeksvragen

Zijn er aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen? Wat is de begrenzing, de omvang, de aard, de datering, de gaafheid en de waarde van de vindplaats.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) en die valt onder de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>). Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

Archeologische gegevens

- *archeologisch advies van de provincie Fryslân*: de Famke (<http://www.fryslân.nl/binfo/chk/inhoud/startchk.htm>) adviseert in het plangebied voor de periode Steentijd t/m Vroege Bronstijd een karterend booronderzoek 3 (minimaal 3 boringen per ha met een minimum van 3 boringen voor gebieden kleiner dan een ha). Voor de periode IJzertijd t/m Middeleeuwen is een waarderend booronderzoek nodig bij ingrepen van meer dan 50 m² waarbij duidelijk moet worden wat de waarde van de vindplaats is.
- *ARCHIS-waarnemingen en -vondstmeldingen (nationaal Archeologisch Informatie Systeem)*:
 - in plangebied: geen
 - in de directe nabijheid (< 300 m): terrein van hoge archeologische waarde. Het betreft de gedeeltelijk afgegraven dorpsterp van Jannum (Monumentnummer 7543). Jannum is een beschermd dorpsgezicht.

Historische gegevens

- *historische kaarten*: op de kaart van Schotanus à Sterringa (1718) en op de topografische kaart van 1926 (ROBAS Producties, 1990) is geen bebouwing in het plangebied of directe omgeving afgebeeld. Ook op de topografische kaart van 1853-1856 (Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992) en de kaart van Eekhoff (1859) is het plangebied niet bebouwd. Alleen net ten noorden van het plangebied, aan de huidige Jannumerweg, bevinden zich op de 2 laatstgenoemde kaarten 2 woningen/boerderijen.
- *historisch gebruik*: het plangebied bevindt zich aan de oostkant van de terp Jannum. De terp is aan de noordoostkant afgegraven. Het plangebied is in het verleden opgehoogd voordat de huidige woning gebouwd is (mondelijke mededeling van de vader van de eigenaresse van het perceel). Aan de oostkant naast de bestaande woning heeft een olietank in de grond gezeten die inmiddels weer is uitgegraven (mondelijke mededeling eigenaresse van het perceel).

Bodemkundige en/of geologische gegevens

- *bodem volgens bodemkaart*: oude bewoningsplaats, terp (Stiboka, 1981: code T).

3 Veldonderzoek

Booronderzoek: methode

- *positie boringen*: regelmatig verspreid over het plangebied
- *gebruikt boormateriaal*: gutsboor met een diameter van 3 cm
- *totaal aantal boringen*: 10
- *minimaal geboorde diepte*: 0,5 m
- *maximaal geboorde diepte*: 2,5 m
- *boorbeschrijvingen*: lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989).
- *X-/Y-coördinaten boringen gemeten met*: meetlinten

Booronderzoek: resultaten

- *beschrijving laagopvolging (lithologisch) en interpretatie (lithogeenetisch)*: de bodemopbouw in het plangebied is van boven naar beneden als volgt. De toplaag bestaat uit een bouwvoor (bruingrijze, matig tot sterk siltige tot matig tot sterk zandige, matig humeuze en matig stevige klei of zwak tot sterk siltig, zwak tot matig humeus en matig fijn zand) met een dikte van 0,15 tot 0,45 m. Onder deze bouwvoor (en in de boringen 7 en 8 direct aan de oppervlakte) bevindt zich een verstoorde laag ((licht)bruingrijze/licht(blauw)grijze, zwak tot sterk siltige tot sterk zandige, humusarme tot matig humeuze, matig stevige tot stevige klei, soms met zandbrokken of (licht)bruingrijs/wit, zwak tot matig siltig, humusarm tot matig humeus, matig fijn tot matig grof zand). Vaak zitten in de verstoorde laag resten van recent puin. Boring 7 is gestaakt vanwege ondoordringbaar puin in deze verstoorde laag. In boring 3 is recent puin aangetroffen in combinatie met wat verbrande klei/leem, een fragmentje verbrand bot en een stukje aardewerk dat te klein is om nader te determineren. De verstoorde laag reikt tot 0,9-1,4 m -Mv. Onder deze laag bestaat de bodem uit kwelderafzettingen ((lichtbruin)grijze soms lichtblauwgrijze, matig tot sterk siltige, humusarme, matig slappe tot matig stevige klei, soms met zand-/kleilagen, ijzervlekjes en schelpenresten). In de boringen 2, 6 en 9 is onder de kwelderafzettingen veen aangetroffen (donkerbruin, mineraalarm, veraard veen op bruin, mineraalarm mosveen soms met kleibandjes (klapklei)).
- *Archeologische indicatoren in boringen*: geen. De hierboven genoemde vondsten in de verstoorde laag zijn beschouwd als van elders aangevoerd (recent) materiaal. Zij zijn niet archeologisch relevant.

4 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

De bodem in het plangebied bestaat uit een bouwvoor op een verstoorde laag op kwelderafzettingen, soms op veen. Aanwijzingen voor een terplaag zijn niet aangetroffen.

Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het booronderzoek wordt voor het plangebied geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen.

Contactpersonen

- *contactpersoon overheid*: dr. G.J. de Langen, provinciaal archeoloog provincie Fryslân (tel. 058-2925487).
- *contactpersoon RAAP*: drs. J.E.A. Jans, projectleider RAAP (tel. 0512-589140).

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Literatuur

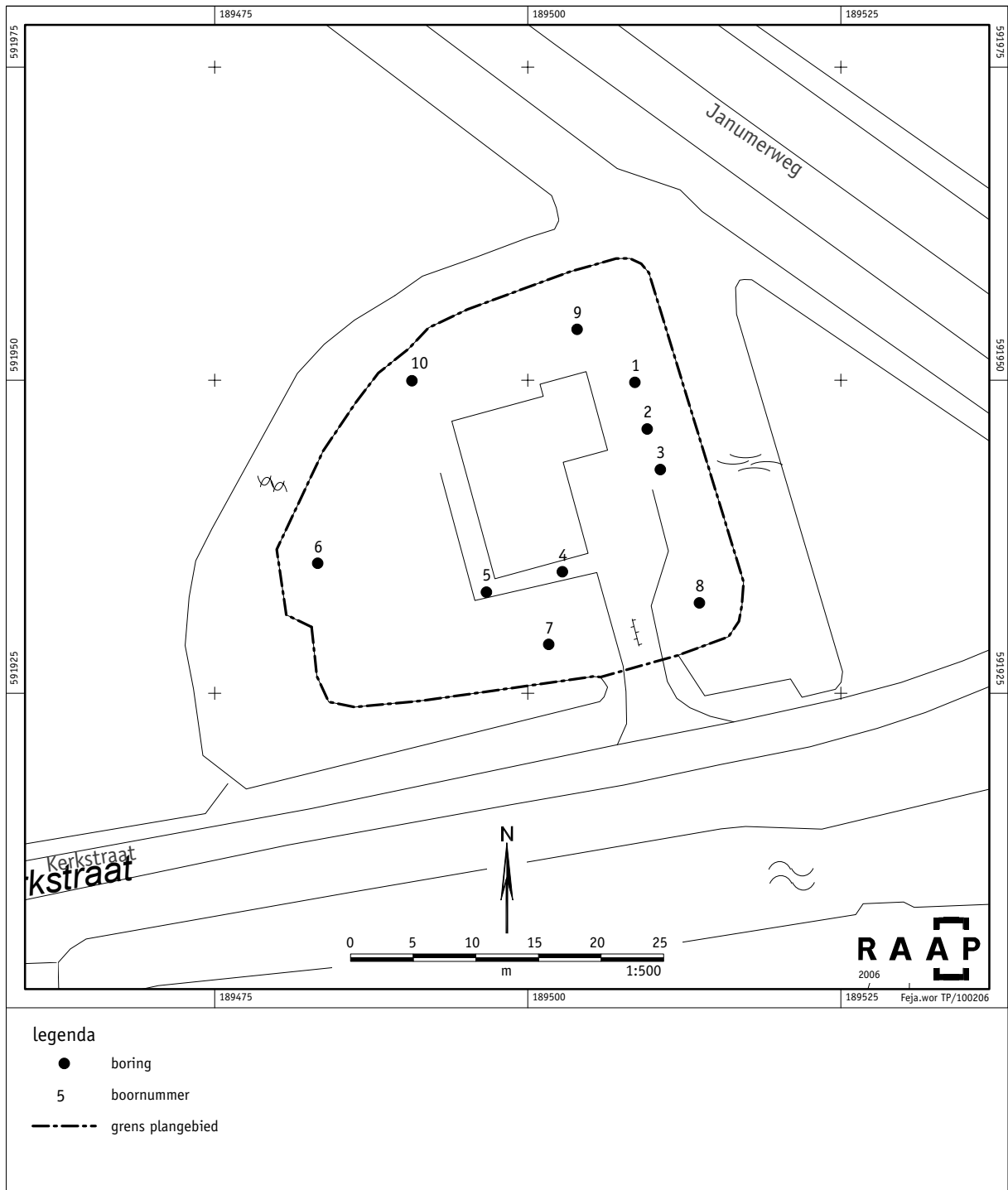
- Brinkkemper, O., e.a. (redactie)**, 1998. *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Eekhoff, W.**, 1859. *Nieuwe Atlas van de Provincie Friesland*. Leeuwarden.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- ROBAS Producties**, 1990. *Historische atlas Friesland. Chromotopografische Kaart des Rijks, schaal 1:25.000*. ROBAS Producties, Den IJp.
- Schotanus à Sterringa, D.B.**, 1718. *Uitbeeldinghe der Heerlijckheid Friesland; zoo in 't algemeen, als in haare zo bijzondere XXX grietenijen*. François Halma, Ljouwert.
- Stiboka**, 1981. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 2 West (gedeeltelijk) Schiermonnikoog - 6 West Leeuwarden*. Stiboka, Wageningen.
- Wolters-Noordhoff Atlasproducties**, 1991. *Grote Provincie Atlas Friesland, schaal 1:25.000*. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.
- Wolters-Noordhoff Atlasproducties**, 1992. *Grote Historische Provincie Atlas Friesland 1853-1856, schaal 1:25.000*. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

Overzicht van figuren en tabellen

Figuur 1. Resultaten onderzoek.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

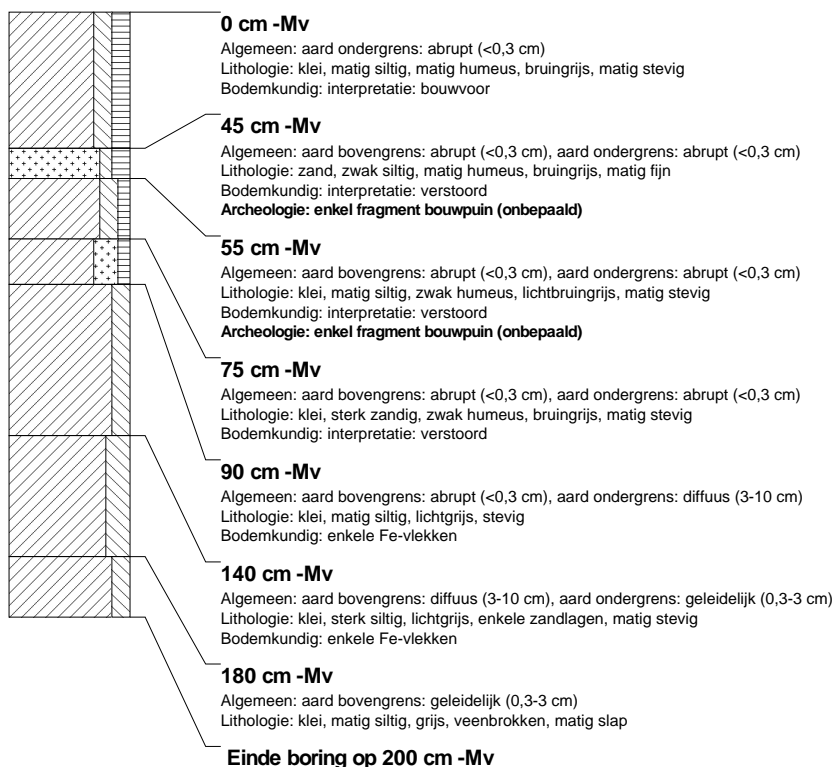

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

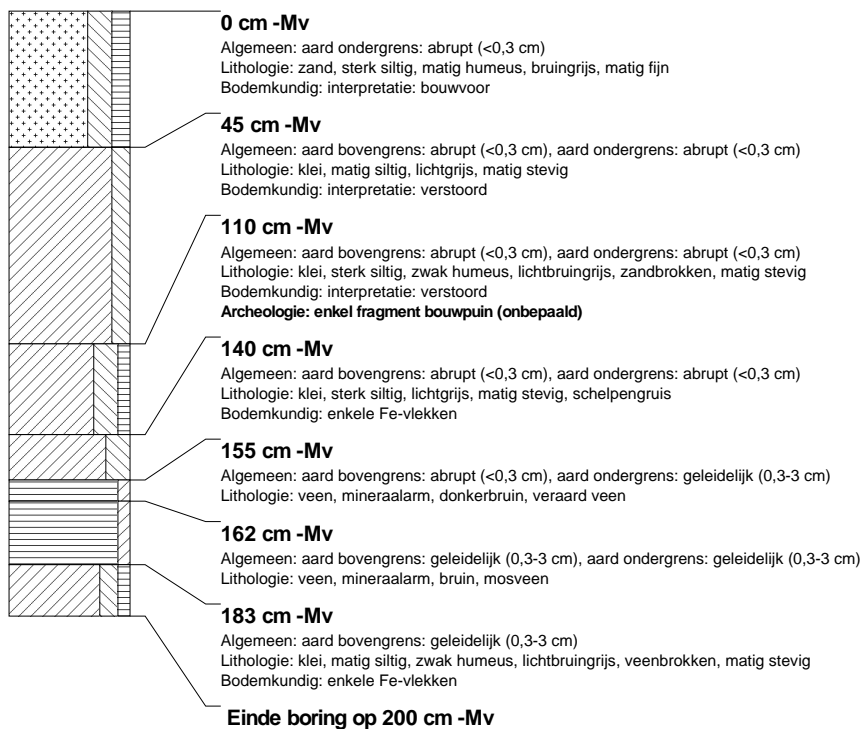
boring: FEJA-1

beschrijver: JJ/GA, datum: 6-2-2006, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ferwerderadiel, plaatsnaam: Janum, opdrachtgever: Dhr. M. Kooistra, uitvoerder: RAAP Noord

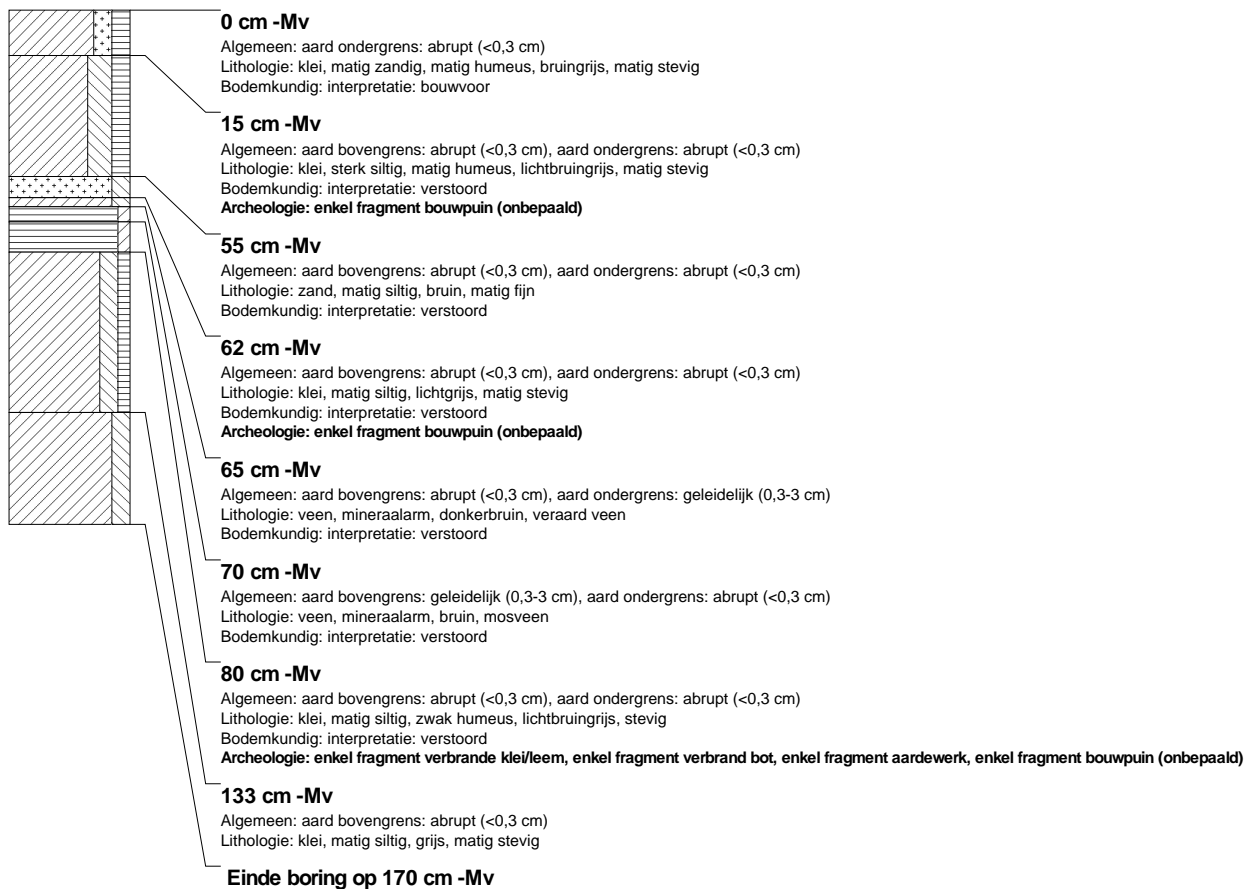
boring: FEJA-2

beschrijver: JJ/GA, datum: 6-2-2006, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ferwerderadiel, plaatsnaam: Janum, opdrachtgever: Dhr. M. Kooistra, uitvoerder: RAAP Noord

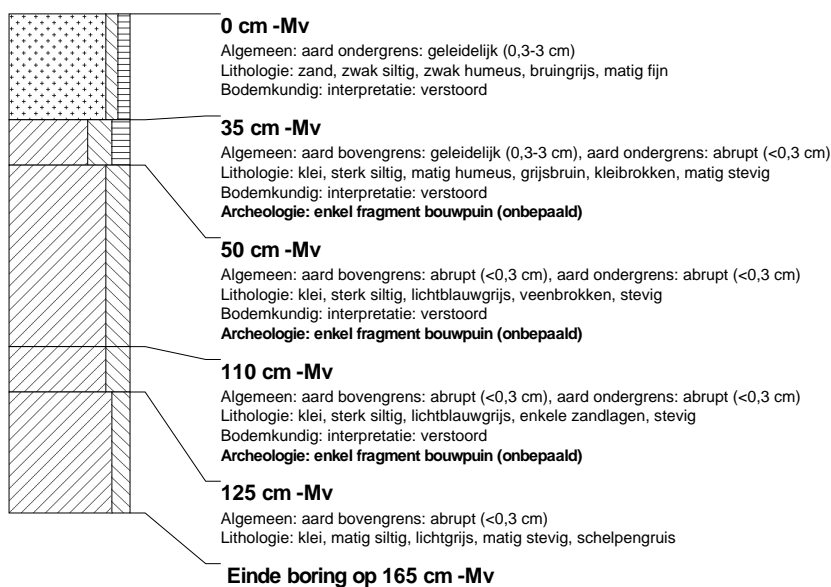
boring: FEJA-3

beschrijver: JJ/GA, datum: 6-2-2006, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ferwerderadiel, plaatsnaam: Janum, opdrachtgever: Dhr. M. Kooistra, uitvoerder: RAAP Noord

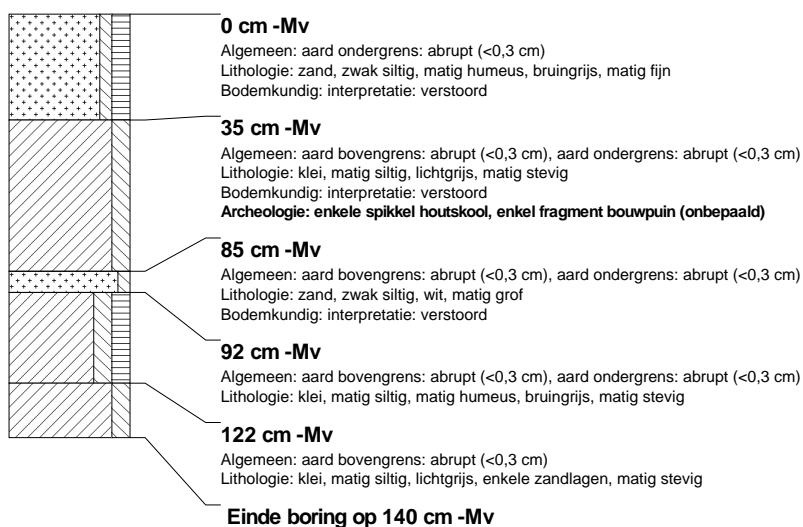
boring: FEJA-4

beschrijver: JJ/GA, datum: 6-2-2006, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ferwerderadiel, plaatsnaam: Janum, opdrachtgever: Dhr. M. Kooistra, uitvoerder: RAAP Noord

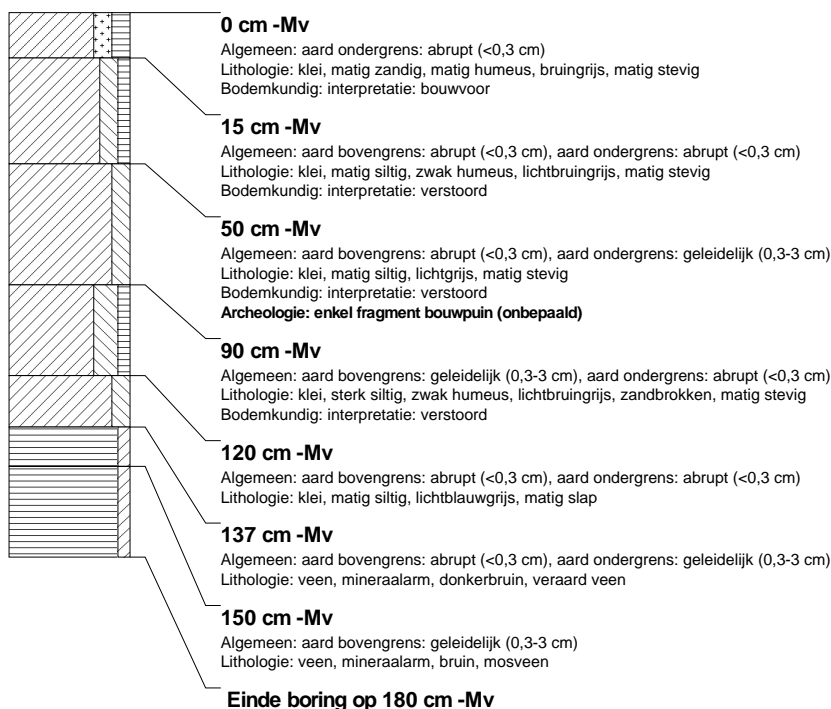
boring: FEJA-5

beschrijver: JJ/GA, datum: 6-2-2006, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ferwerderadiel, plaatsnaam: Janum, opdrachtgever: Dhr. M. Kooistra, uitvoerder: RAAP Noord

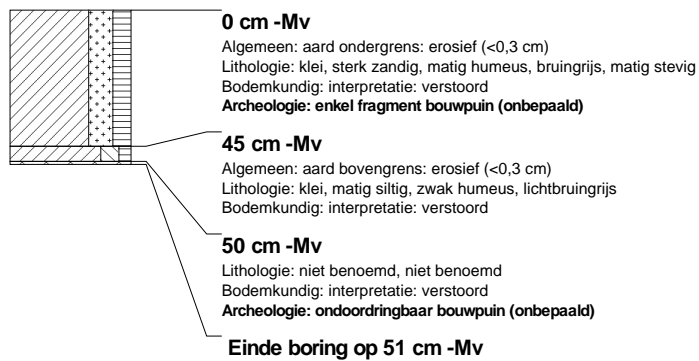
boring: FEJA-6

beschrijver: JJ/GA, datum: 6-2-2006, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ferwerderadiel, plaatsnaam: Janum, opdrachtgever: Dhr. M. Kooistra, uitvoerder: RAAP Noord

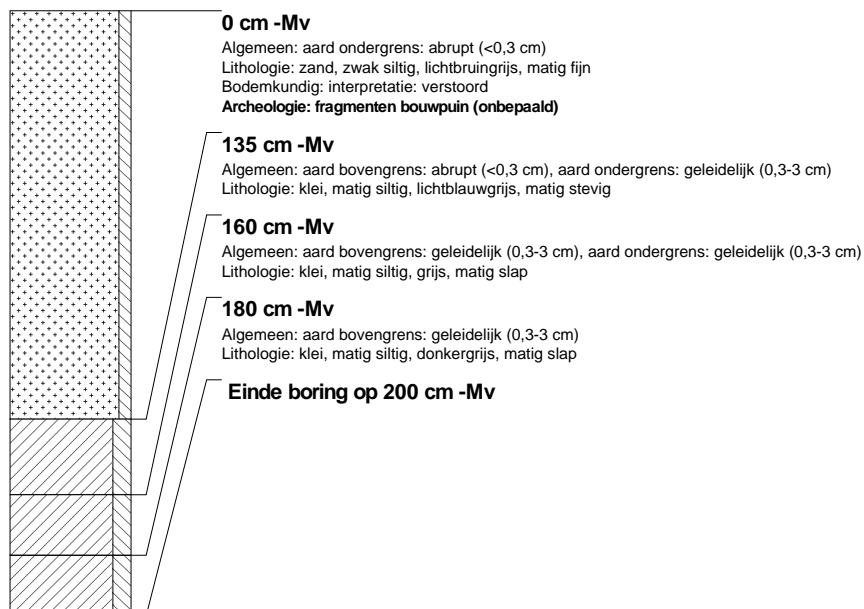
boring: FEJA-7

beschrijver: JJ/GA, datum: 6-2-2006, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ferwerderadiel, plaatsnaam: Janum, opdrachtgever: Dhr. M. Kooistra, uitvoerder: RAAP Noord

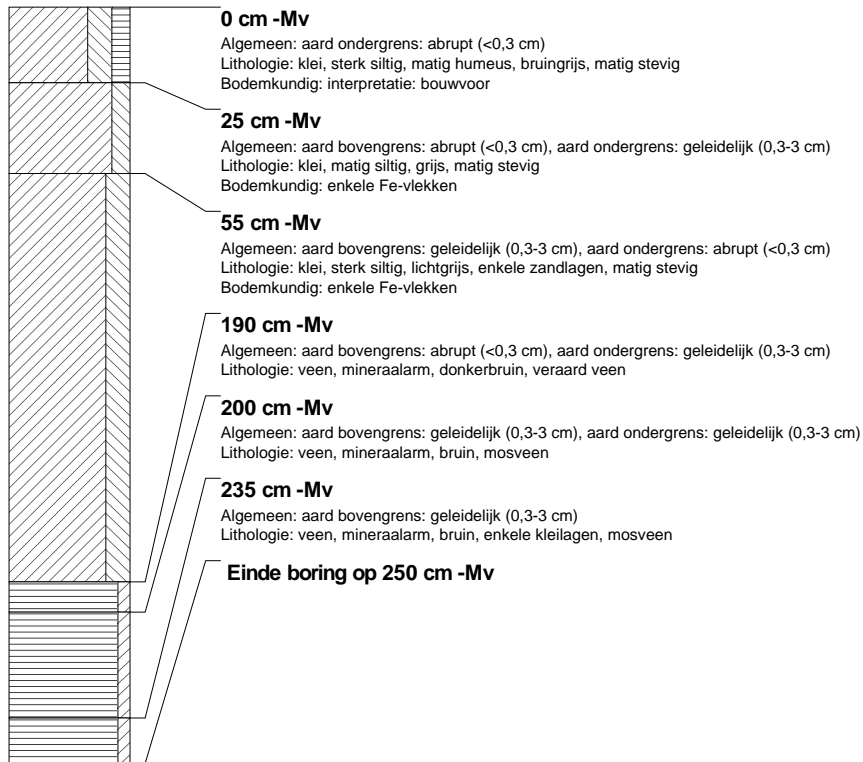
boring: FEJA-8

beschrijver: JJ/GA, datum: 6-2-2006, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ferwerderadiel, plaatsnaam: Janum, opdrachtgever: Dhr. M. Kooistra, uitvoerder: RAAP Noord

boring: FEJA-9

beschrijver: JJ/GA, datum: 6-2-2006, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ferwerderadiel, plaatsnaam: Janum, opdrachtgever: Dhr. M. Kooistra, uitvoerder: RAAP Noord

boring: FEJA-10

beschrijver: JJ/GA, datum: 6-2-2006, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ferwerderadiel, plaatsnaam: Janum, opdrachtgever: Dhr. M. Kooistra, uitvoerder: RAAP Noord

